

FI lausuntopyyntö VV

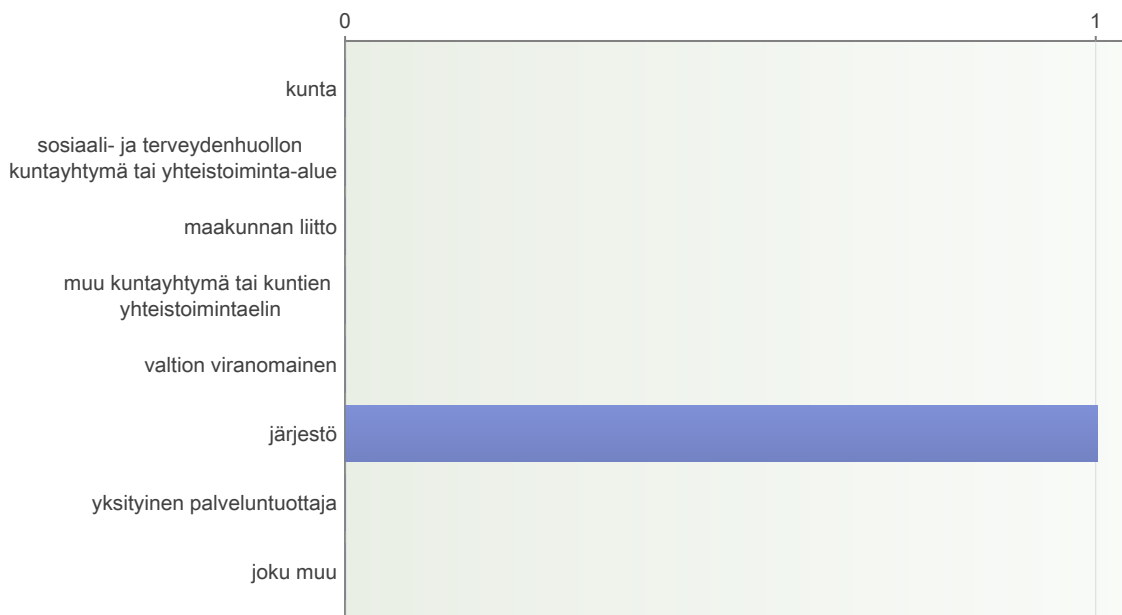
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Työterveyshoitajaliitto ry	Eve Becker	Pilvi Österman, 040 761 7152, pilvi.osterman@stthl.fi	13.3.2017	Liiton hallitus

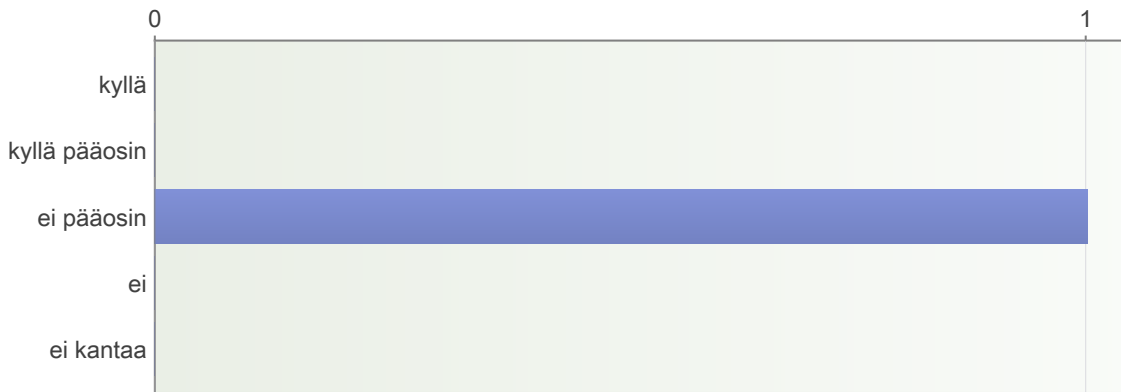
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

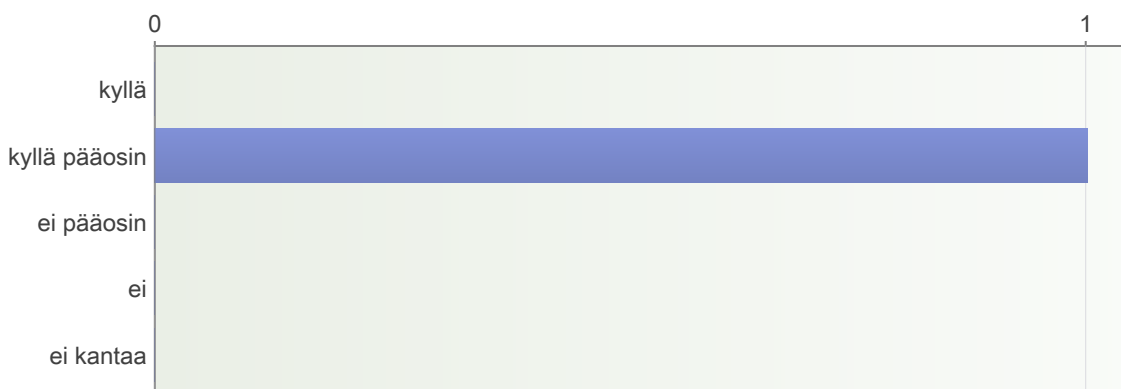
- Pidämme hyvänä ja kannatamme potilaan ja asiakkaan valinnanvapauden lisäämistä. Uudistus voi toteuttaa näitä tavoitteita, jos voidaan vaikuttaa siihen, että palvelujen saatavuus paranee ja hoidon jatkuvuus turvataan palveluketjuissa samoin kuin moniammatillinen työskentelyote palvelujen tuotannossa. Uudistuksessa tulee varmistaa, että eri maakuntien kesken ei synny eriarvoisuutta, vaan palvelut turvataan laadultaan ja saatavuudeltaan yhdenvertaisesti valtakunnallisesti.

Uudistuksessa tulee varmistaa, että heikommassa asemassa olevat ihmiset voivat tosiasiallisesti käyttää valinnanvapauttaan.

Tällä hetkellä esitykset eivät riittävästi turvaa pienten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien mahdollisuutta toimia palveluntuottajana, vaan näyttäisi siltä, että nämä jäävät alisteiseen asemaan vailla tosiasiallista mahdollisuutta yritystoimintaan.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden tarkoituksena on lisätä yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa omaa terveyttään ja hyvinvointiaan koskevaan päätöksentekoon nykyistä enemmän. Kannatamme sellaisia esityksiä, jotka tukevat ihmisten mahdollisuuksia ottaa vastuuta omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Nyt lausuttavana olevat ehdotukset voisivat toteuttaa näitä tavoitteita niiden ihmisten osalta, joilla on edellytyksiä käyttää valinnanvapauttaan. Toisaalta esitämme huolen siitä, turvaavatko ehdotukset niiden potilaiden ja asiakkaiden oikeuksia, jotka ovat syrjäytyneitä ja heikommassa asemassa ja joiden toimintakyky on alentunut. Esitys ei riittävästi turvaa sitä, että palvelukokonaisuuksista ja niiden laadusta olisi saatavilla riittävästi tietoa valinnanvapauden käyttämisen perusteeksi.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

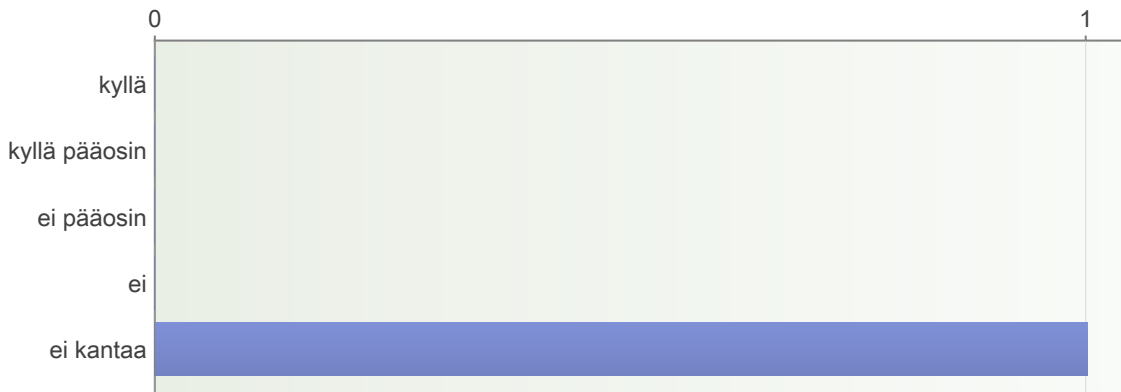
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Katso vastaus kysymykseen 2.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

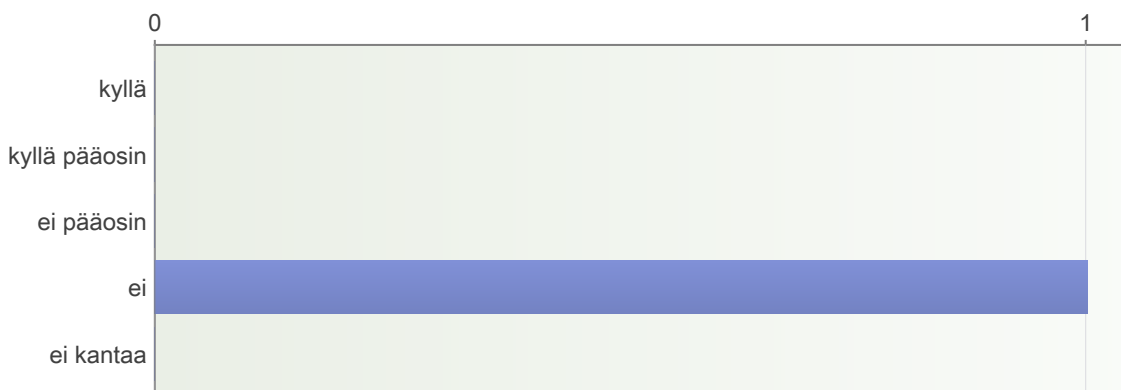
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työtreveyshoitajaliittoa huolestuttaa se, että uudistuksessa voi syntyä ongelma valinnanvapauden ja integraation välille. Tämä koskee erityisesti ihmisiä, joilla on laaja-alaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntarpeita. Maakunnittainen vaihtelu palveluissa voi muodostua suureksi. Valtakunnallisesti on määriteltävä, miten yhdenvertaiset palvelut turvataan asuinpaikasta riippumatta, erityisesti paljon palveluita tarvitsevien osalta. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että paljon palveluita tarvitsevien kohdalla valinnanvapaus ei tule toteutumaan täysimittaisesti.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

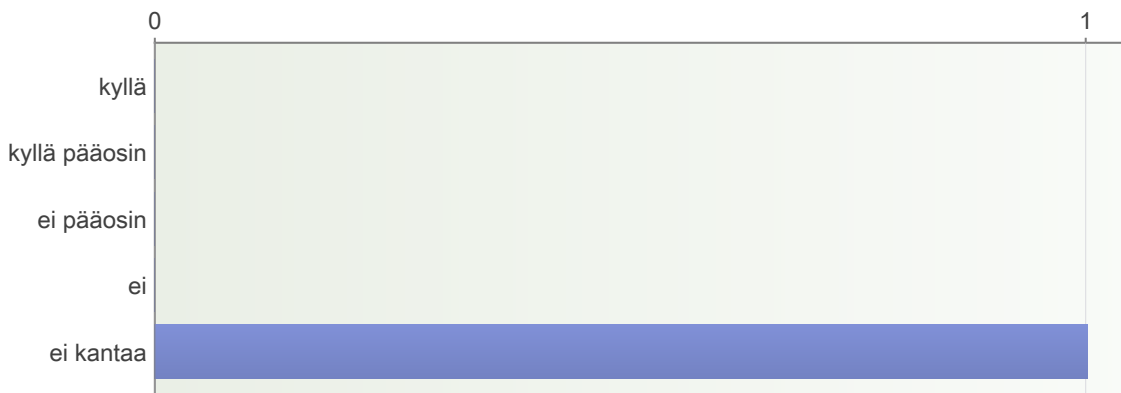
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliiton mielestä tavoite kustannusten hillitsemisestä on oikea ja kannatettava, mutta siihen ei saa pyrkiä leikkaamalla henkilöstöstä aiheutuvia kustannuksia. Kuitenkin valtiovarainministeriön muistio 21.12.2016 toteaa, että säästöjen toteutuminen on epävarmaa. Valinnanvapausmalli tarjoaa mahdollisuuksia menokehityksen hillitsemiseen, mutta epävarmuustekijöitä on paljon: markkinoiden avaamiseen liittyvät riskit, kilpailuprosessin dynamiikka, sen ohjaus. Perustamiskustannukset saattavat olla mittavat ja ICT-säästöiltä odotetaan paljon. On myös tässä vaiheessa vaikea tietää, miten tuottajien kannusteet mallissa asettuvat. Myös kustannusten laskentaan tulee kiinnittää huomiota.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

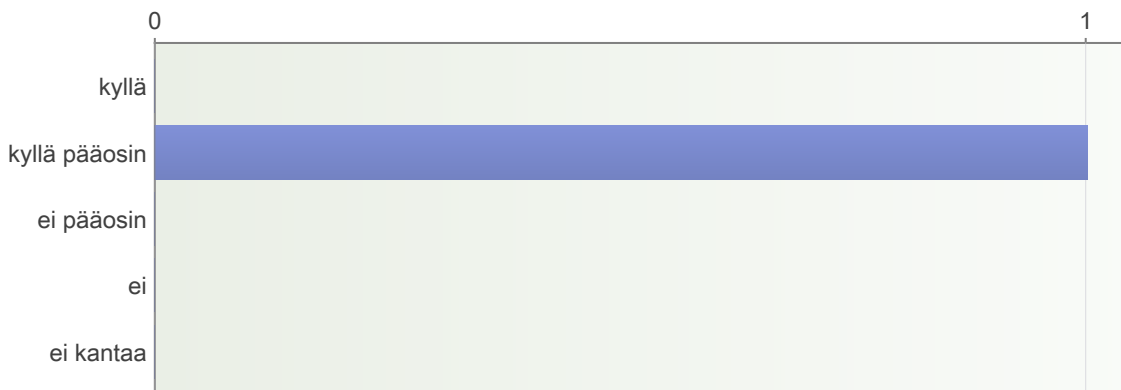
Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliitto esittää huolensa siitä, vaarantuuko palvelutuotannon yhtiöittäminen myötä demokraattisen päätöksenteon tosiasialliset mahdollisuudet päättää julkisesti rahoitetusta sosiaali- ja terveydenhuollosta.

Meille on erittäin tärkeää, että henkilöstön asiantuntemus ja osaaminen pääsee mukaan uudistuksen muotoiluun. Henkilöstöllä pitää olla edustaja sekä siirtymävaiheessa että lopullisissa ratkaisuissa. Lisäksi henkilöstön edustus pitää olla jatkossa vahvasti osana myös palvelujen tuottamista. Hyvä henkilöstöpolitiikan pitäisi olla uudistuksen kulmakivi. Ongelma tällä hetkellä on, että maakuntien toteuttamisen mallissa on suuria eroja. Tätä pitäisikin valtakunnallisesti yhdenmukaistaa.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

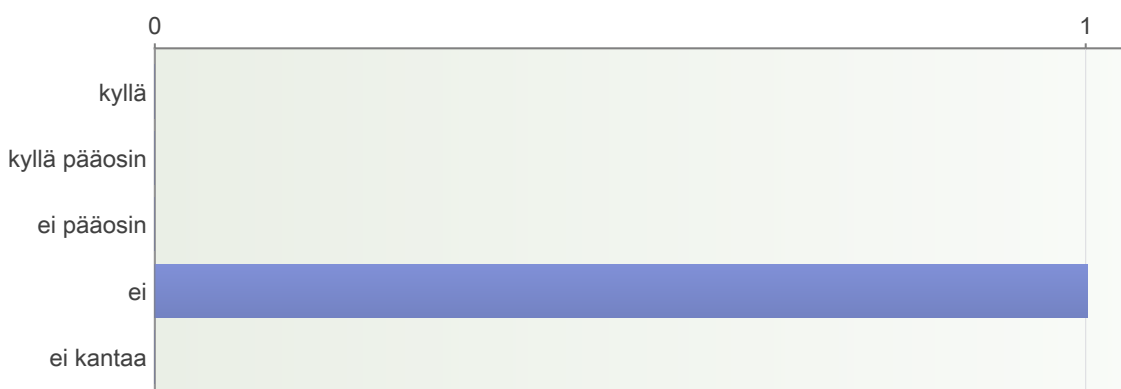
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus voi osaltaan edistää palvelujen kehittämistä ja parhaimmillaan edistää sellaista kilpailua palveluntuottajien välillä, joka perustuu palvelujen laatuun. Uudistus voi johtaa palvelujen tuotteistamiseen ja kehittämiseen sekä asianmukaiseen viestintään palvelutarjonnan sisällöistä. Toisaalta maakuntamallissa palvelutuotannon kehittämismahdollisuuksissa korostuu myös maakuntien hankintaosaaminen palvelujen tilaajana. Lausuttavana olevassa esityksessä jää kuitenkin vielä epäselväksi, toteutuvatko edellä mainitut tavoitteet näillä ehdotuksilla.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

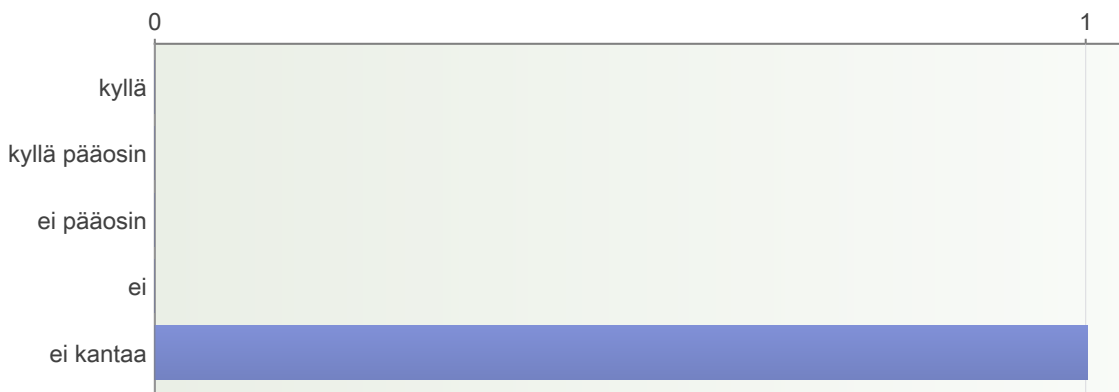
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluita ei ole määritelty riittävän täsmällisesti.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

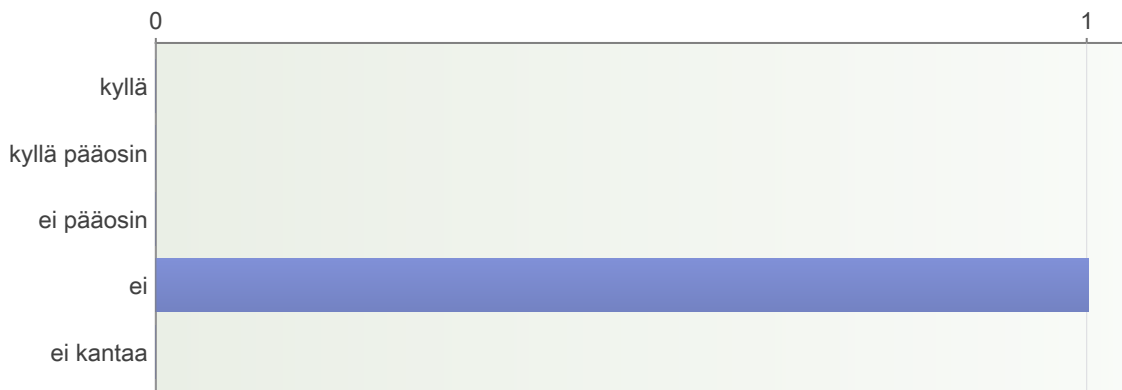
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelin, asiakasetelin ja henkilökohtaisen budjetin välillä on vielä epäselvyyksiä. Esityksestä ei ilmene, miten nämä instrumentit tulisivat tosiasiallisesti toimimaan käytännössä. Erityisesti maksusetelin käyttöala, hinnoitteluperiaatteet ja sen saamisen edellytykset tulisi laissa määritellä.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ks. vastaus kysymykseen 8b.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

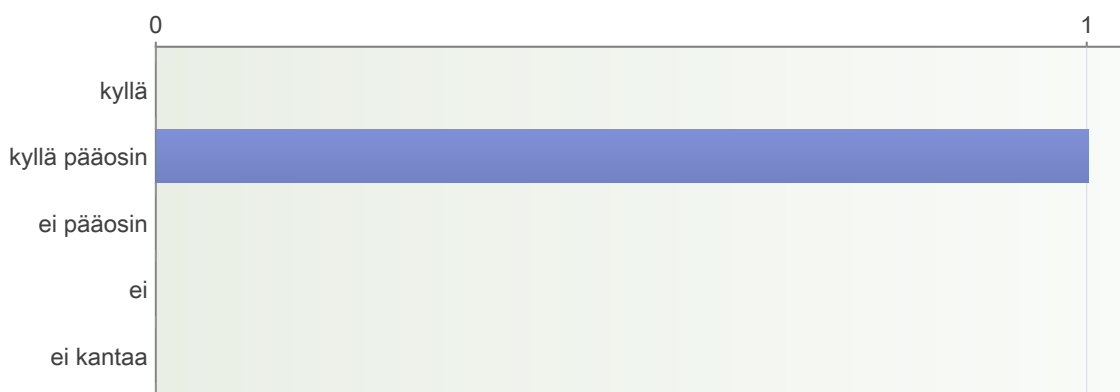
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelillä hankittavan osakokonaisuuden käsitettä tulisi täsmentää. Palveluissa, jotka koetaan muutenkin heikosti resurssoiduiksi, valinnanvapauden lisääminen ei välttämättä tuo parannusta palveluihin. Tämä on huolenaiheena erityisesti pienten toimijoiden kohdalla. Työterveyshoitajaliitto toteaa, että maksusetelijärjestelmä ei sinällään ohjaa asiakasta oikean palvelun piiriin.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

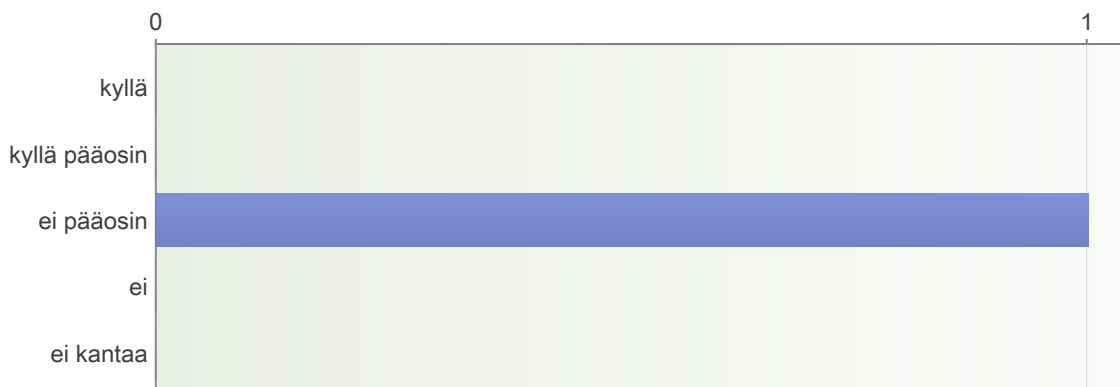
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ks. vastaus kysymykseen 1.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

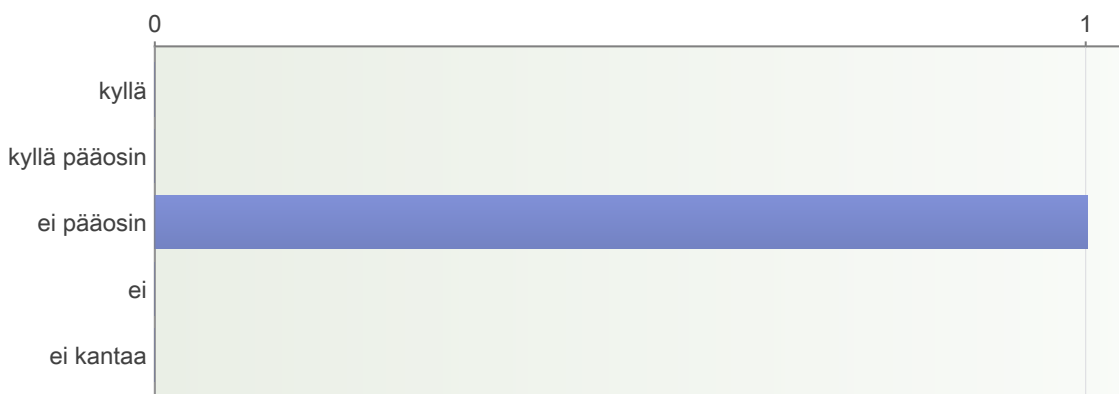
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Katso vastaus kysymykseen 8b. Sen lisäksi Työterveyshoitajaliitto toteaa, että nyt esitykset ovat omiaan lisäämään epäselvyyttä ja mahdollisia väärinymmärryksiä potilaiden ja asiakkaiden keskuudessa.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

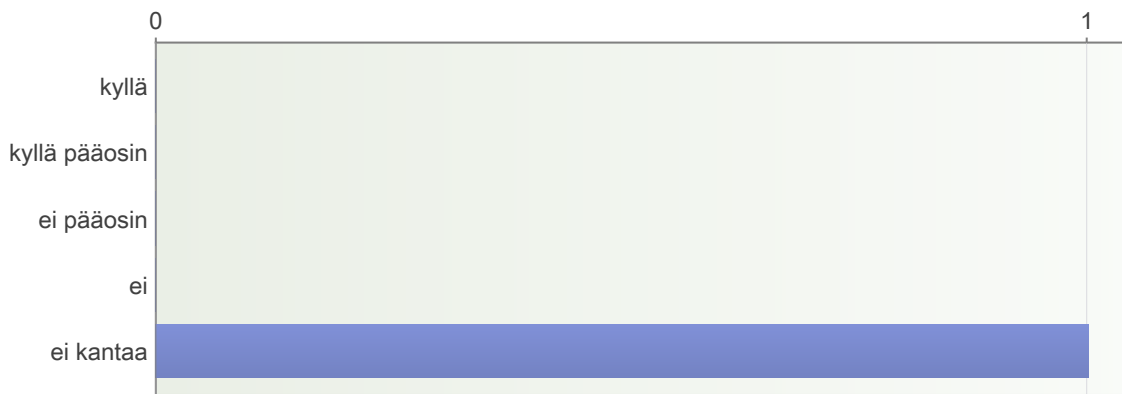
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan näkökulmasta asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla hankittujen palvelujen ohjaukseen liittyy erityisiä ongelmia, sillä maakunnan ja palvelujen tuottajien välille ei näissä tilanteissa synny sopimussuhdetta. Lisäksi asiakassetelijärjestelmä voi ohjata irrallisiin palvelujen käyttöön.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

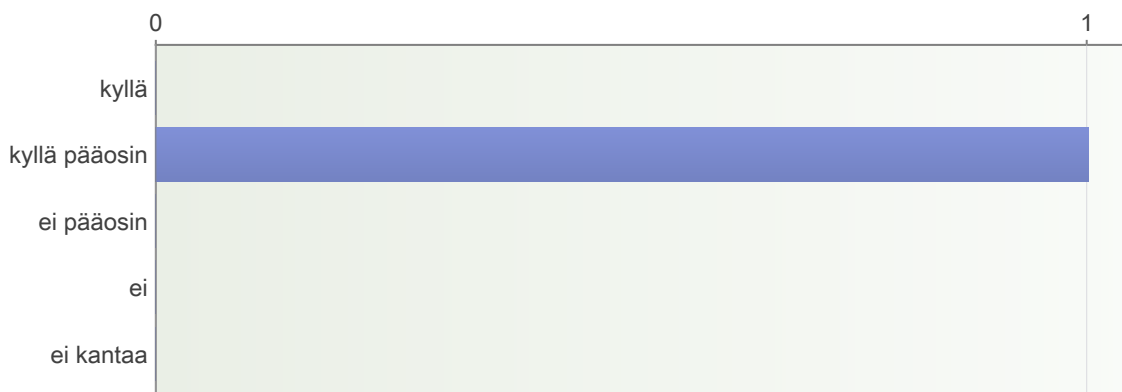
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. vastaus kysymykseen 8b.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

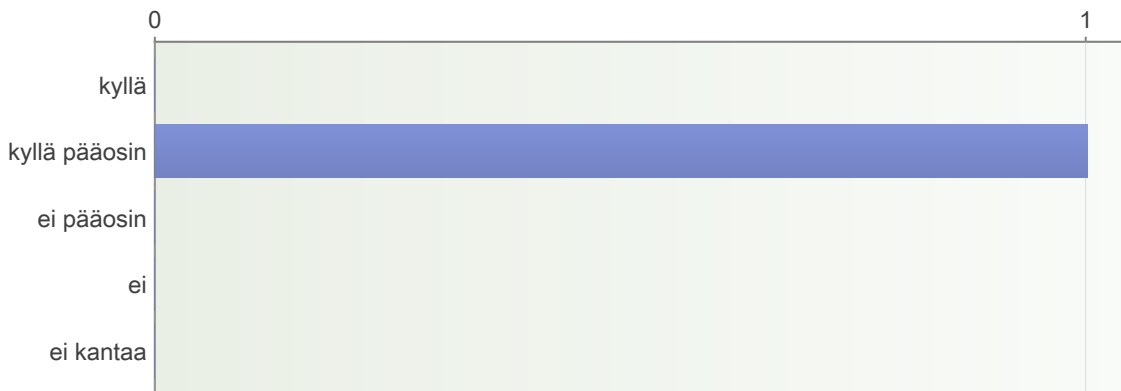
Vastaajien määrä: 1

- Tämä on mahdollista. Tosiasiallisesti valinnanvapauden toteutuminen riippuu henkilökohtaisen budjetin suuruudesta. Lisäksi kyseessä ovat paljon palveluita käyttävät henkilöt, joiden valinnanvapaus on rajoitetumpaa. Rajapinta henkilökohtaisen budjetin ja maksusetelin välillä on edelleen epäselvä.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

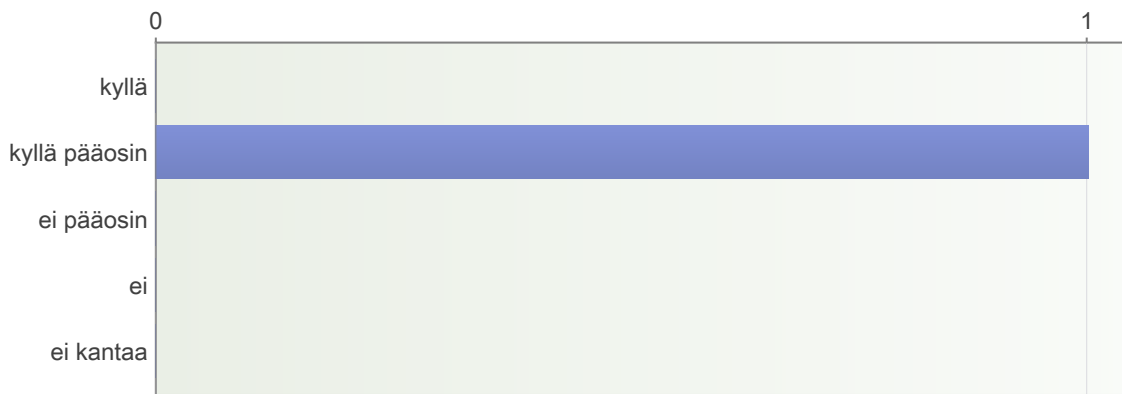
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kannatamme ehdotusta, koska sillä pyritään turvaamaan nimenomaisesti heikommassa asemassa olevien asiakkaiden ja potilaiden mahdollisuutta käyttää valinnanvapauttaan sosiaali- ja terveydenhuollossa.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

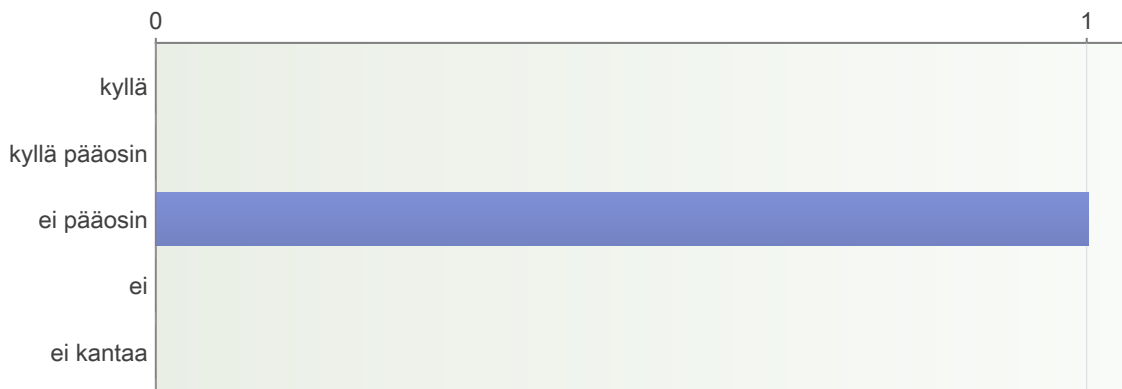
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliitto kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei ole otettu riittävästi huomioon palvelun laadun merkitystä hyväksymismenettelyssä. Lainsäädännössä tulee määritellä laadulliset kriteerit siten, että ne eivät muodostu tosiasiallisesti esteeksi pienille yrityksille ja ammatinharjoittajille päästä palveluntuottajaksi.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

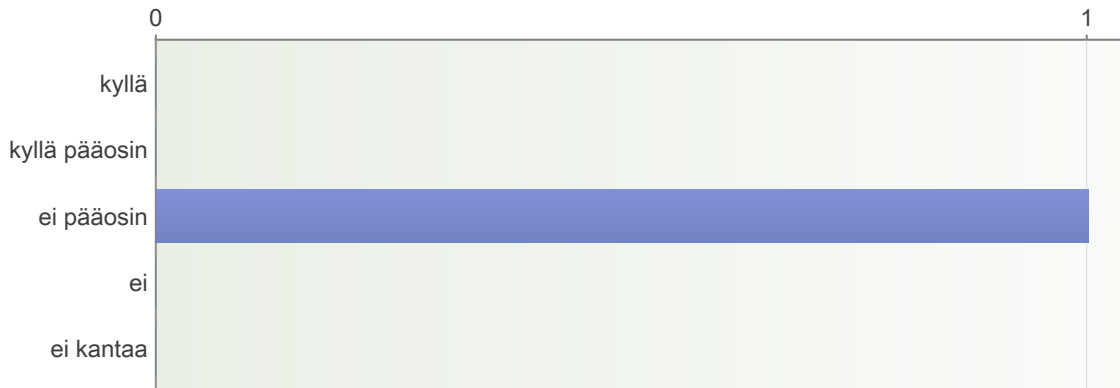
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliitto pitää ehdotuksia huolestuttavina nimenomaisesti pienten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien kannalta. Vaadimme, että pienten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien mahdollisuudet toimia palveluntuottajina turvataan paremmin kuin nyt on esitetty.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

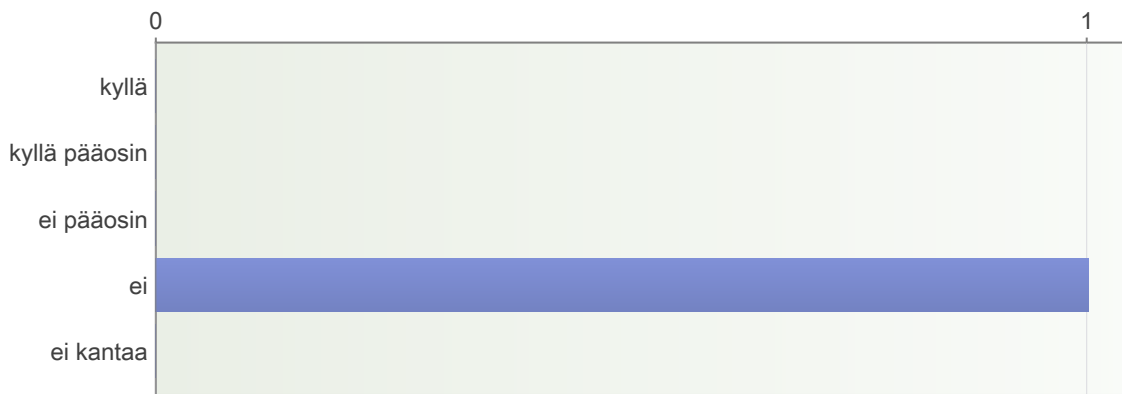
Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset antavat yhtäältä maakunnalle paljon mahdollisuuksia, mutta toisaalta ne voivat olla pienten tuottajien kannalta ylimitoitettuja. Ehdotukset eivät tue pienyrittäjyyttä. Ehdotuksesta puuttuukin vaikutusarviot sosiaali- ja terveydenhuollon yrittäjyyteen. Lisäksi ehdotukseen sisältyy käsitteiden määrittelyn ja niiden käytön horjuvuutta puhuttaessa ammatinharjoittajista, pienyrittäjistä, alihankintaketjuista jne...

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

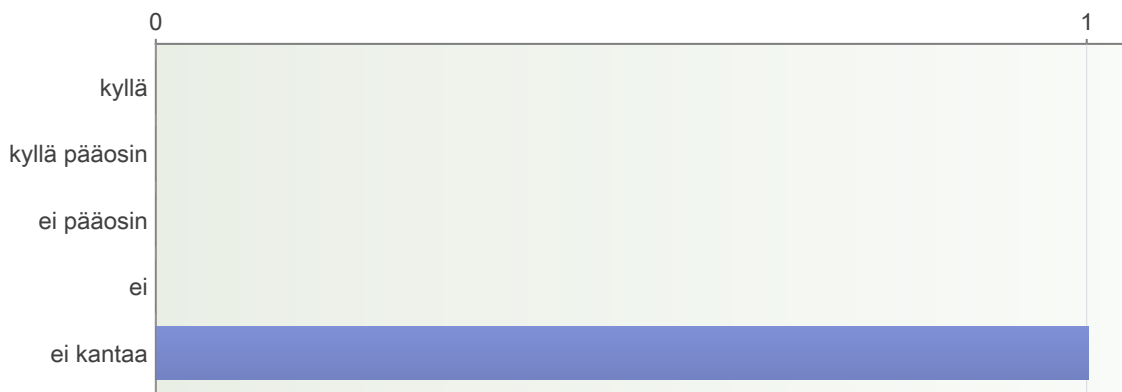
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän on mahdotonta ottaa kantaa, koska asiasta ei ole esitetty riittäviä laskelmia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

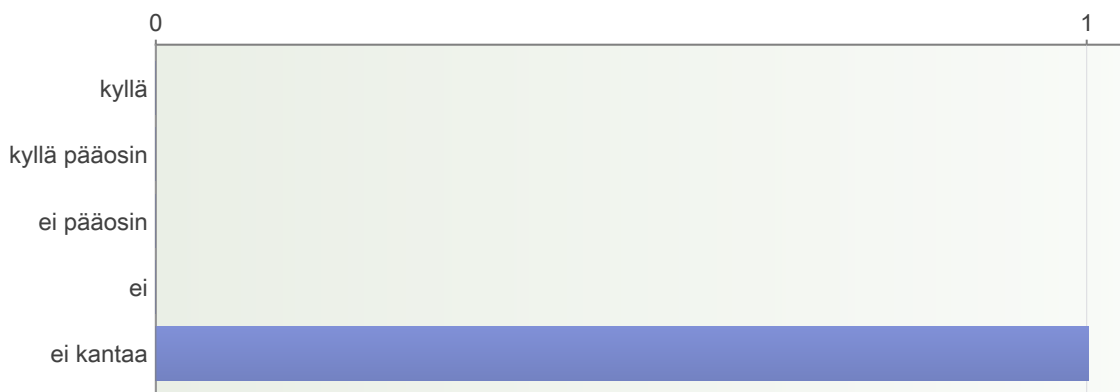
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Katso vastaus kysymykseen 15a.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

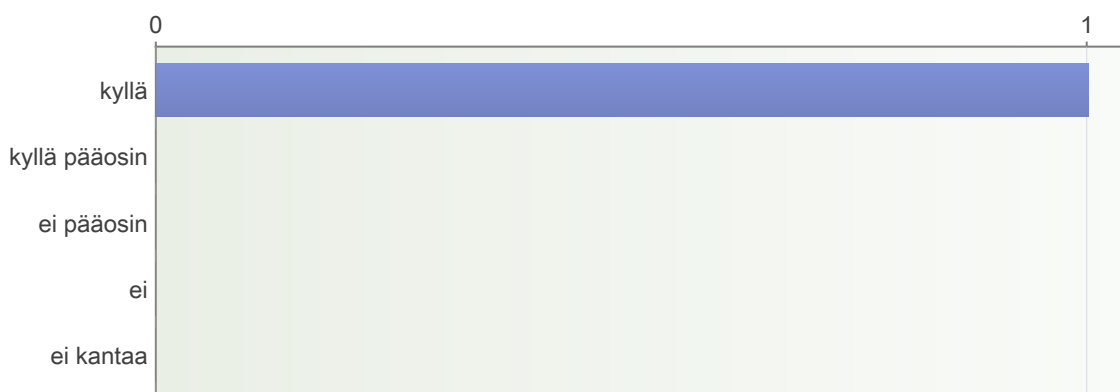

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

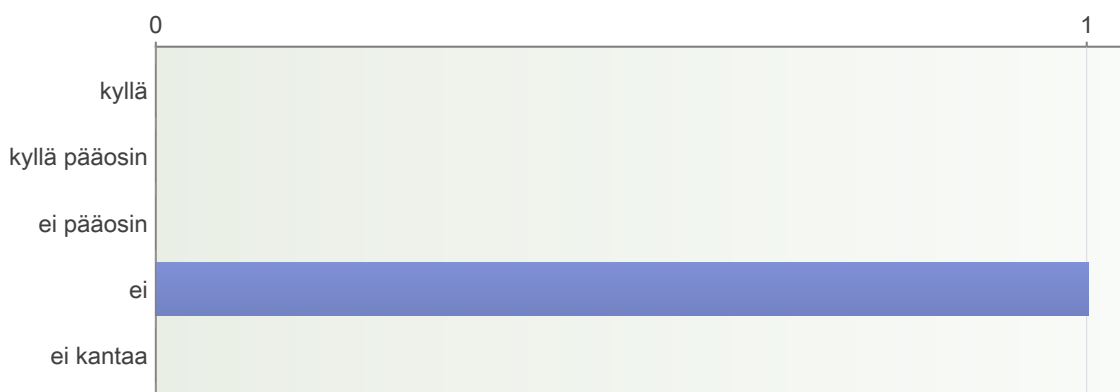
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset järjestämisvastuun toteutumisessa näyttävät toteutuvan hyvin. Esitys ei kuitenkaan riittävällä tavalla turvaa alueellista yhdenvertaisuutta palvelujen saatavuudessa ja laadussa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

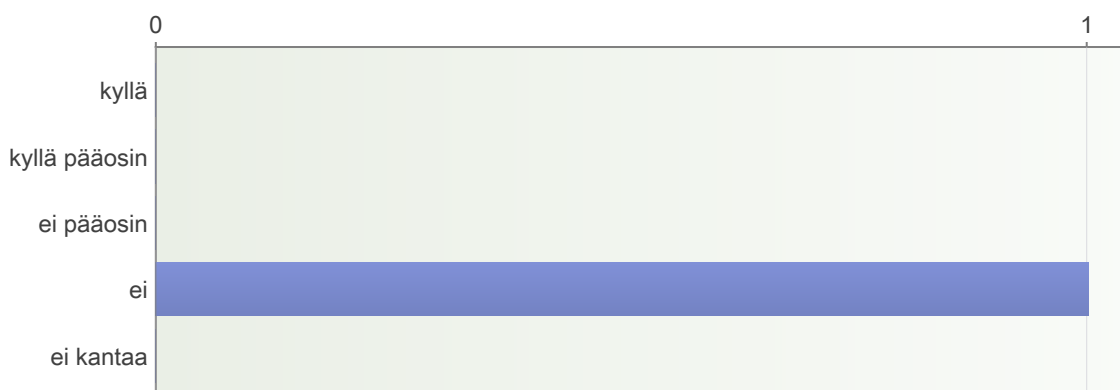
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys ei nykyisessä muodossaan turvaa pienten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien asemaa. Esitystä tulee muuttaa siten, että julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin palveluntuottajat voivat olla yhdenvertaisessa asemassa palveluntuottajana suoraan sopimussuhteessa palvelujen järjestäjään. Pienten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien tulisi voida toimia suoran valinnanvapauden palveluntuottajina.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- ks. vastaus kysymykseen 18 a.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

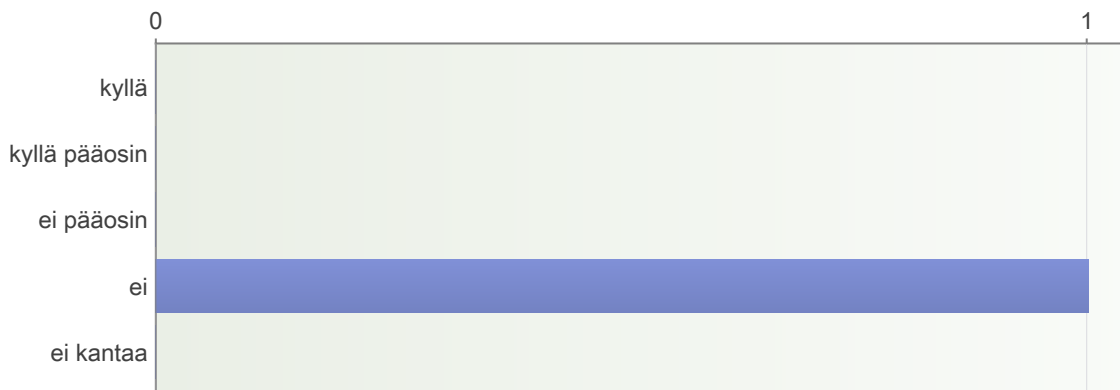
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen vaikutusarvioiden puuttuessa tähän on mahdotonta ottaa kantaa.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

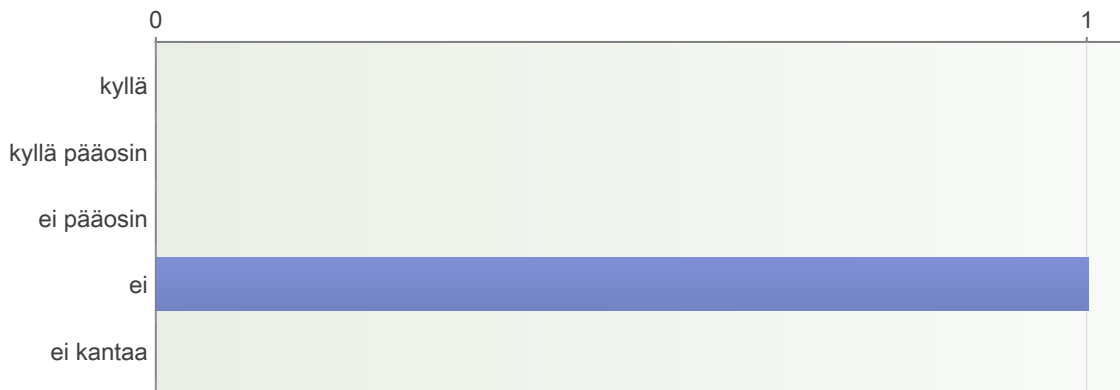
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliittoa huolettua hammashoidossakin pienten ammatinharjoittajien ja palvelutuottajien mahdollisuudet toimia palvelujen tuottajina. Myös tarjottavat palvelupaketit ovat määrittelemättä. Kela-korvauksella on ollut kannustinvaikutus, joka tässä uudistuksessa katoaa.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riittävät ja kattavat vaikutusarviot puuttuvat kokonaan. Nämä arviot tulisi tehdä, jotta olisi hyvä kokonaiskuva hallituksen esityksen vaikutuksista.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshoitajaliiton keskeisimpänä huolenaiheena on työterveyshuollon toiminnallinen integraatio saumattomasti perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalipalveluiden ja kuntoutuksen palvelukokonaisuudessa. Myös kunnista maakuntien palvelukseen siirtyvän henkilöstön asema huolestuttaa. Henkilöstön osallistaminen uudistukseen on turvattava ja työterveyshuollon edustajien on oltava mukana suunnittelussa. Tarvitaan nopeasti päätös siitä, miten henkilöstön edustajien tosiasiallinen osallistuminen mahdollistetaan jo tänä vuonna aloittavissa maakuntien väliaikaisissa hallinnoissa. Vaikka lakiluonnoksen perusteluissa on korostettu monipuolista palveluiden tuotantoa, vallitsee pelko suuryritysten dominoivasta asemasta ja markkinoiden monopolisoitumisesta. Nämä kysymykset on ratkaistava ennen valinnanvapauden täysimääräistä käyttöönottoa.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen lähtökohtana näyttäisi olevan valistunut ja toimintakykyinen kansalainen, joka pystyy tunnistamaan tarpeensa ja hankkimaan tietoa. Sen sijaan niillä ryhmillä, joilla näitä valmiuksia ei ole, taikka joilla nämä valmiudet ovat heikentyneet iästä tai muusta syystä, voi olla vaikeuksia käyttää valinnanvapauttaan ehdotetusta palveluohjauksesta huolimatta. Lisäksi Työterveyshoitajaliitto kiinnittää jatkovalmistelun varalle huomiota puutteisiin palvelujen laadun valvonnan osalta.

Työterveyshoitajaliitto toteaa, että lainsäädännön vaikutusarviointien puuttuessa kannanmuodostus koko esitykseen on vähintäänkin haasteellista. Näyttäisi siltä, että maakunnille on ehdotettu liian suurta liikkumavaraa palveluiden sisällön ja toteuttamisen näkökulmasta.

Lakiesityksen jatkovalmistelussa tulisi toteuttaa myös pienten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöryhmien kuuleminen. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää, rahoitusta ja palvelujen sisältöjä koskevaa lainsäädäntökokonaisuutta tulisi valmistella ja käsitellä kokonaisuutena.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.